

Maša Kodrič, Manca Ratkovič
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

**VLOGA KRISTINE BRENKOVE
PRI UVELJAVLJANJU SLOVENSKE
MLADINSKE KNJIŽEVNOSTI V SVETU**
Raziskava na podlagi virov iz zapuščine

Članek povzema zaključke raziskave o vlogi Kristine Brenkove pri uveljavljanju slovenske mladinske književnosti v svetu na podlagi virov iz njene zapuščine, ki jo hrani Rokopisna zbirka Narodne in univerzitetne knjižnice. Raziskava pisem in korespondence kaže na razvejano uredniško mrežo evropskih in jugoslovanskih založb, pa tudi knjižnic in ostalih inštitucij, povezanih z raziskovanjem in s spodbujanjem nastajanja mladinske književnosti in ilustracije. Z njimi je Kristina Brenkova tesno sodelovala kot urednica pri založbi Mladinska knjiga v letih 1949–73. Korespondenca priča o nezamenljivi vlogi Kristine Brenkove pri uveljavljanju slovenskih mladinskih avtorjev in ilustratorjev v evropskem in jugoslovanskem literarnem prostoru, obenem pa je z izvrstnim uredniškim delom in izvirnimi uredniškimi koncepti navdihovala delovanje tujih založb.

The article summarizes conclusions of research on Kristina Brenkova's role in implementing Slovenian youth literature abroad, stemming from her legacy/bequest as a main research source. Letters and correspondence offer an insight into the editorial network of European and Yugoslavian publishing houses, as well as libraries and other institutions, working in the field of youth literature and illustration research and promotion. Kristina Brenkova was a part of this network as an editor in Mladinska knjiga in years 1949–73. A vibrant change, that reflects in letters and correspondence, points out the irreplaceable role that Kristina had in implementing Slovenian youth authors and illustrators into European and Yugoslavian literary field. With systematical cooperation in translation and publication of Slovenian youth literature abroad, she achieved its recognition in foreign countries and influenced foreign publishers with her own superb editorial work and creative editorial concepts.

Uvod

Mednarodni vplivi, sodelovanje in prevajanje so za literaturo in v literaturi vitalnega pomena. Danes je pretok med literarnimi ustvarjalci prostorsko, jezikovno in kulturno skorajda neomejen. Bralci smo pri izbiri nekoliko bolj omejeni, še posebej to velja za recepcijo pri mladih bralcih. Jezikovna pogojenost in založniške težnje zmanjšujejo pretočnost literature za mlade. Zaradi neobvladljive količine produkcije za otroke je izbira za bralce in starše še toliko težja. Obenem pa je

prednost mladinske literature, predvsem slikanice, v univerzalni govorici ilustracij, ki jo razumejo otroci vsega sveta. Iz zapuščine Kristine Brenkove je razvidno, da je živela v skrbi, da najde vrhunske slovenske ustvarjalce in z njihovim delom osreči tako slovenske otroke kot otroke sveta.

Metodologija

Zapuščina Kristine Brenkove obsega 99 map oziroma približno 12 000 enot gradiva in je tako ena izmed najobsežnejših zapuščin, ki jih hrani Rokopisna zbirka NUK. Glavni vir za raziskavo povezav Kristine Brenkove z Evropo in Jugoslavijo predstavljajo njena korespondenca in pisma,¹ ki skupaj obsegajo 19 map. Zaradi količine gradiva se raziskava osredotoča na njeno osebno korespondenco, v kateri najdemo le pogodbe za njena avtorska dela s tujimi založbami, ne pa tudi pogodb, ki jih je Mladinska knjiga v času njenega urednikovanja sklenila s tujimi založbami. Zato se razprava omejuje le na gradivo, hranjeno v njeni zapuščini. Natančna bibliografija prevodov in tujih izdaj slovenskih mladinskih del je žal za okvir te raziskave preobsežna, vsekakor pa avtorici upava, da bo članek spodbudil dejavnost tudi na tem področju.

Pri analizi korespondence sva se osredotočili na določene osebne korespondence, za katere sva ocenili, da kot korpusi kar najbolj poudarjajo posredniško vlogo Kristine Brenkove in posredniško vlogo njenih sodelavcev ter kar se da celovito in slikovito prikazujejo medsebojno mednarodno sodelovanje na področju mladinske književnosti in kulture nasploh. Pri tem sva žal morali izpustiti najobsežnejše korespondence, ki so skorajda vse tudi zelo osebne narave.

Pomemben sekundarni vir so štiri bibliografije. Prva je objavljenja kot del knjige *Slovenska slikanica in knjižna ilustracija za mladino 1945–1975* (1978) in zajema bibliografijo prevodov slovenskih slikanic v tuje jezike za obdobje od 1945 do 1975 – to pa so prav leta delovanja Kristine Brenkove v Mladinski knjigi. Bibliografija, za katero se moramo zahvaliti Boži Pleničar, seveda zajema le prevode slikanic, ne pa tudi prevodov ostale mladinske literature, vendar je bila za najino raziskavo močno relevantna, saj so slikanice predstavljale pomemben del uredniškega programa Brenkove. Podatki v bibliografiji podpirajo tezo o osrednji vlogi Brenkove pri uveljavljanju slovenske literature za mlade v tujini. Iz bibliografije je razvidno, da je bilo v tem obdobju prevedenih največ slikanic v srbohrvaški in nemški jezik, na sedmem mestu pa je češki jezik. Zato je bilo pri ocenjevanju zaslug Brenkove smiselno pregledati še dve bibliografiji, ki sta na voljo, to sta *Bibliografija knjižnih prevodov slovenske literature v nemščino* (2006) in *Bibliografija knjižnih prevodov slovenske literature v češčino* (2005). To sta dve izmed osrednjih kulturnih področij, s katerimi je Brenkova navezala in ohranjala močne stike, če seveda odmislimo bivše republike Jugoslavije. Priročni vir za raziskovanje izdaj na jugoslovanskem trgu je *Bibliografija založbe Mladinska knjiga 1945–1965* (1967), ki sta jo sestavila Nada Prašelj in Bogomil Gerlanc, saj vsebuje tudi koprodukcijske izdaje. Številke prevodov po letih v bibliografijah podpirajo tezo članka, da je bila vloga Brenkove pri uveljavljanju slovenske mladinske književnosti v svetu odločilna.

¹ Pri obdelavi rokopisnega gradiva ločimo pisma (pisma, ki jih je avtor pisal neki drugi osebi) in korespondenco (pisma drugih oseb, ki so pisale avtorju in jih je avtor prejel).

Jugoslovanski prostor

Da so bila uredniška načela Brenkove naravnana k svetovnemu trgu oziroma njegovemu bralcu, je razvidno tudi iz njenega predgovora k *Preprostim besedam: glasilu osnovne šole dr. Pavla Lunačka Šentrupert*, kje piše:

Založba bi knjižice že ob prvem natisu rada poslala tudi slovenskim otrokom po svetu, a ni in ni šlo. Če ne moremo obdariti svojih otrok po svetu, bomo pa ustvarjali SLIKANICE ZA OTROKE SVETA, smo rekli. (*Preproste besede* 2000: 8)

V času uredniškega delovanja Kristine Brenkove je Mladinska knjiga sodelovala z več kot 35 založbami in drugimi institucijami v Italiji, Franciji, Švici, Nemčiji, Nizozemski, Avstriji, Češki, Slovaški, Madžarski, Rusiji, Poljski ter v republikah bivše Jugoslavije. Sodelovanje v jugoslovanskem prostoru je bilo najbolj razvejano in najmočnejše, saj je šlo za skupno državo, ki je bila seveda povezana tudi na kulturnem področju. Hkrati pa to sodelovanje ni bilo povsem samoumevno, saj so bile med bivšimi jugoslovanskimi republikami vendarle jezikovne razlike, ki so za otroke večinoma nepremostljive. Brenkova se je zavedala, da je bilo potrebno vzpostaviti sistematično in kvalitetno sodelovanje med ustvarjalci, avtorji, ilustratorji, uredniki in prevajalci tudi znotraj Jugoslavije, da bi lahko slovensko pravljico brali tudi otroci v drugih republikah bivše skupne države. Res pa je, da so bile koprodukcijske izdaje, ki so nižale končno ceno knjig, v obdobju njenega uredniškega dela številne in znotraj Jugoslavije veliko lažje izvedljive.

Bogata korespondenca Kristine Brenkove dokazuje, da je imela stik z vsemi republikami bivše skupne države, največ z mesti Zagreb, Beograd, Novi Sad, Sarajevo in Skopje. V rednih stikih z Brenkovo je bila Branka Furlan, bibliotekarka na otroškem oddelku zagrebške mestne knjižnice (prejemnica nagrade hrvaškega bibliotekarskega društva). Zanimiv primer je pismo iz leta 1967, iz katerega je razvidna posredniška vloga Furlanove: Brenkovo namreč prosi za nasvet, katere jugoslovanske otroške knjige/slikanice naj pošlje v francoske mladinske knjižnice in na ameriški UNICEF. Za razpravo posebej pomenljiv je zaključek pisma, kjer Furlanova omenja Kristinino izjemno naklonjenost mednarodnemu sodelovanju, zanimiva pa je tudi anekdota v zvezi s prevodom Kristininega dela *Golobje, sidro in vodnjak* (1960). Hčerka B. Furlanove je namreč knjigo označila kot »najlepšo knjigo o vseh mamah« in tako spodbudila svojo mamo, da je delo prevedla in priredila za šolsko predstavo. Brenkova je bila v stikih tudi s hrvaškim mladinskim pesnikom in pisateljem Grigorjem Vitezom, ki je med drugim prevajal v hrvaščino slovenske mladinske avtorje in deloval kot urednik v zagrebški založbi Mladost. Z Vitezom pa Brenkova ni sodelovala le na založniškem področju, bila je tudi članica uredniškega odbora strokovnega časopisa o ustvarjanju za otroke in je zanj prispevala strokovne članke na temo slikanice. V korespondenci najdemo tudi stike z Anđelko Martić, hrvaško književnico za otroke, urednico zagrebške založbe Naša djeca in časopisa *Radost* ter prevajalko slovenskih mladinskih del.

Zanimiv in obsežen del korespondence so pisma Beograjčanke Desanke Maksimović, srbske pesnice in pisateljice ter profesorice in članice Srbske akademije znanosti in umetnosti. Maksimovićeva je poleg številnih pesmi za odrasle (zlasti Prešernovih in Župančičevih) v srbsčino prevedla tudi Župančičevega *Cicibana*. Z Brenkovo je bila v stikih tudi pisateljica in prevajalka Jovanka Hrvačanin. Njuna korespondenca obsega obdobje, daljše od 30 let. Leta 1965 je Hrvačaninova za

sarajevski otroški časopis *Vesela sveska* prevedla tudi nekaj črtic iz knjige K. Brenkove *Ko si bil majhen* (1964). Desanka Maksimović in Jovanka Hrvaćanin sta v srbsčino skupaj prevedli delo *Golobje, sidro in vodnjak*.

Brenkova je stike s srbskim kulturnim prostorom negovala tako na založniški kot tudi na širši strokovni ravni, kar dokazuje korespondenca s pomembno in veliko beograjsko založbo Mlado pokolenje, z revijo *Zmaj*, z organizacijo Društvo i vaspitanje, z uredništvom otroškega časopisa *Novosti iz Jugoslavije* ter mnogimi drugimi. K razvoju mladinske književnosti je tedaj s svojim delovanjem močno prispevala novosadska organizacija Zmajeve dečje igre, s katero je Brenkova sodelovala pri nastajanju leksikona jugoslovanskih mladinskih pisateljev in pesnikov. V stikih je bila tudi z založbama Forum in Bratstvo-jedinstvo, ki sta med drugim izdajali dela za madžarsko manjšino v Vojvodini. Za slovaško vojvodinsko manjšino je skrbela založba Obzor, ki je izdajala knjige v slovaškem jeziku. V korespondenci najdemo pisma glavnega urednika Juraja Spavaka, ki omenja izdajo slovenskih prevodov mladinskih del za slovaško manjšino.

V zapuščini zasledimo več dopisov s sarajevsko založbo Veselin Masleša in pisem iz Makedonije, kjer je delovala in ustvarjala mladinska pesnica in pisateljica Bistrica Mirkulovska, sicer Slovenka, ki se je poročila v Makedonijo. Mirkulovska je v makedonski jezik prevedla več slovenskih leposlovnih del za odrasle in mladino. Preko Makedonije so vodile tudi Kristinine vezi s turškim kulturnim prostorom. Brenkova je bila v stikih z Nedžatijem Zekerijo, pisateljem turškega rodu, živečim v Makedoniji. Iz njune korespondence izvemo, da so nekatera pisateljčina dela izšla tudi v turškem jeziku.

Evropska mreža

V korespondenci najdemo naslednje povezave z založbami in drugimi institucijami evropskega kulturnega prostora: Atlantis Verlag (Zürich), Der Kinderbuchverlag Berlin, Alfred Holz Verlag (Berlin), Kinder Verlag (München), Anette Betz Verlag (München), Mednarodno knjižnico za mladinsko književnost iz Münchna (Internationale Kinder- und Jugendbibliothek München), Mednarodnim inštitutom za otroško, mladinsko in ljudsko literaturo z Dunaja (Internationales Institut für Kinder-, Jugend- und Volksliteratur), praško založbo Dětské Knihy (sprva SNDK, nato Albatros), uredništvom strokovne revije za mladinsko književnost *Zlatý Máj* (Praga), založbo Mladé letá (Bratislava), mednarodnim Bienalom ilustracije v Bratislavi ... Njeno korespondenco bogatijo pisma Klauza Dodererja (ustanovitelja in direktorja prvega inštituta za mladinsko književnost na svetu ter urednika temeljnega leksikona otroške in mladinske literature *Lexikon der Kinder- und Jugendliteratur. Personen-, Länder- und Sachartikel zu Geschichte u. Gegenwart der Kinder- und Jugendliteratur*. 1974–1979), Jelle Lepman (pobudnice in soustanoviteljice mednarodne zveze za mladinsko književnost IBBY, ustanoviteljice in direktorice Mednarodne mladinske knjižnice v Münchnu, avtorice mladinske literature, pobudnice in prejemnice Andersenove nagrade), Bettine Hürlimann (urednice mladinskih in otroških knjig v založbi Atlantis Verlag, avtorice dela *Svet v slikanici*, slov. izd. 1968, članice žirije pri BIB in aktivne članice IBBY), Metke Simončič (slovenske bibliotekarke v Mednarodni mladinski knjižnici v Münchnu, avtorice razprave *Fantastična pripoved*

na Slovenskem in v Zahodni Evropi, 1965), Jamesom Krüssom (mednarodno uspešnim nemškim mladinskim pisateljem in prevajalcem), Walterjem Scherfom (direktorjem Mednarodne mladinske knjižnice v Münchnu), Hansom Baumannom (nemškim mladinskim avtorjem in prevajalcem, urednikom svetovne antologije pesmi za otroke), Zlato Pirnat Cognard (avtorico dela *Pregled mladinskih književnosti jugoslovanskih narodov: 1945–1968*, 1980, ki ga je kot doktorsko tezo zagovarjala na Sorboni, prevajalko slovenskih mladinskih del v francoščino), Else Byhan (prevajalko slovenskih mladinskih del v nemščino), Inge M. Artl (nemško pisateljico in prevajalko del za otroke in mladino), Freda Rodriana (nemškega avtorja za otroke in mladino ter direktorja založbe Kiderbuchverlag), Zdeneka Slabýa (urednika češke strokovne revije za mladinsko književnost *Zlatý Máj*, urednika antologije sodobne jugoslovanske literature za mladino), Bohumila Ríhe (češkega pisatelja za mladino, prejemnika Andersenove nagrade in urednika založbe Dětské Knihy), Františka Benharta, Otona Berkopca (slovenskega prevajalca, bibliotekarja in predavatelja, živečega v Pragi) in drugih.

V pregledanem gradivu žal nisva našli korespondence z Astrid Lindgren, ki jo Brenkova omenja v intervjuju Mojce Urankar Počkaj (Urankar Počkaj 2006: 63). Znamenito Švedinjo je Brenkova kot prevajalka *Pike Nogavičke* prosila, če lahko priredi imena oseb in krajev tako, da bodo prijazna ušesom slovenskih bralcev. Lindgrenova ji je preko svojega agenta odgovorila pritrdilno. Ohranjen pa je osnutek pisma, ki ga je Brenkova poslala Tove Jansson, ki je Andersenovo nagrado prejela prav na kongresu v Ljubljani leta 1966. V pismu se Brenkova opravičuje, da je Mladinska knjiga izdala dve njeni deli v eni knjigi (*Čarodejev klobuk in Vražja kresna noč*, 1970) in jo prosi za razumevanje. Da je bila Brenkova v stikih tudi z Jello Lepman, priča zanimiva razglednica, ki ji jo je Lepmanova poslala z dopusta. Lepmanova je podpisana še na nekaj drugih razglednicah, ki so jih Brenkovi že po njeni upokojitvi pisali Walter Scherf in drugi ugledni strokovnjaki z raznih simpozijev in kongresov po Evropi. Sicer o njunih medsebojnih stikih na mednarodnih posvetovanjih izvemo tudi iz pisem Bettine Hürliman.

Najobsežnejši sta korespondenci z Zlato Pirnat Cognard in Inge M. Artl. Iz korespondence s Pirnat Cognardovo, ki obsega več sto pisem, je razvidno, da je Zlata delovala kot glavni člen pri posredovanju in prevajanju mladinskih del v francoščino. Z Brenkovo ju ni povezovalo le strokovno zanimanje, bili sta tudi zelo dobri prijateljici. Zaradi obsega in zasebne narave pisem sva natančno raziskovanje te korespondence morali prihraniti za naslednjo priložnost. Enako sva ravnali s korespondenco Inge M. Artl, Else Byhan in Elizabeth Goebels, vendar že površen pregled pokaže zasluge I. M. Artl in E. Byhan za širjenje slovenske mladinske besede v nemški literarni prostor. Obe sta delovali kot prevajalki mladinskih del v nemščino, prizadevanja Byhanove pa v več pismih omenja tudi Metka Simončič.

Za raziskovalce mladinske književnosti sta verjetno najbolj zanimivi korespondenci z Metko Simončič in Bettino Hürlimann. Simončičeva je imela v procesu uveljavljanja slovenske literature v Evropi dokaj pomembno vlogo. Njen delovni položaj – zaposlena je bila kot bibliotekarka v IJB – ji je omogočal, da je lahko slovensko literaturo uspešno in strokovno posredovala tujim založnikom in knjižnicam. Iz pisem razberemo, da je ji je Brenkova pošiljala knjige in jo obveščala o novostih na domačem trgu. V knjižnici so novosti vsako leto razstavili na tradicionalni razstavi. Vpliva te odmevne razstave ne smemo zanemariti, saj so jo, tudi

po podatkih, ki jih najdemo v pismih Simončičeve, redno obiskovali tako evropski strokovnjaki kot založniki s področja mladinske književnosti.

Zelo zgovorno je pismo z dne 17. 4. 1963, saj nam njegova zadnja stran v zgoščeni obliki razkrije, katerim evropskim založbam je Simončičeva poslala seznam slovenskih pisateljev, ki bi bili zanimivi za prevajanje. Poroča in navaja tudi založbe, ki so na njeno posredovanje odgovorile in ki želijo izdati prevode slovenskih knjig. Konec pisma priča o Brenkovi kot zanesljivi urednici in sodelavki, saj Simončičeva zapiše, da je pri Brenkovi »še edino zanesljivo mesto, kjer človek kaj doseže«.

V pismih Simončičeve lahko začitimo živahno dogajanje na strokovnem področju mladinske književnosti v Evropi, saj poroča o sejnih, razstavah, simpozijih, kongresih in o strokovnjakih, ki se na njih srečujejo. Zanimivo je pismo z dne 19. 1. 1966, v katerem omenja listo povablencev na septembrski IBBY kongres v Ljubljani. Simončičeva je očitno na prošnjo Zorke Peršič sestavila referenčno listo strokovnjakov, ki naj bi jih povabili na ljubljanski kongres.

V korespondenci z Bettino Hürlimann izstopajo pisma, v katerih sledimo nastajanju njenega dela *Svet v slikanici*. Hürlimannova je bila predvsem v šestdesetih letih, ko je njeno delo izšlo, zelo cenjena raziskovalka in poznavalka stroke in mladinske književnosti nasploh. Kot je razvidno iz korespondence, ji je večino znanja in podatkov o slovenski slikanici, ki jih je uporabila v svojem delu, posredovala prav Brenkova. Prvo ohranjeno pismo je iz leta 1964, v njem se Hürlimannova zahvaljuje za pošiljko knjig, ki jih je prejela od Brenkove, in se še posebej navdušuje nad zbirko Čebelica. V naslednjih pismih se z Brenkovo dogovarjata za slovensko izdajo knjige *Svet v slikanici*, ki je res izšla leta 1968. Zanimivo je, da Hürlimannova v enem izmed pisem razmišlja, kako pri izboru slikanic za uvrstitev v svojo knjigo ni mogla biti povsem objektivna – za primer navede prav Jugoslavijo, saj so v knjigi predstavljeni predvsem Slovenci. Ali gre razlog za to pripisati pomanjkanju njenih stikov z ostalimi jugoslovanskimi republikami ali resnično kvaliteti naših del, je težko reči. Iz njenih pisem lahko razberemo, da ostali jugoslovanski uredniki nikoli niso bili tako kooperativni in odzivni, kot je bila Brenkova, zato tudi njihove knjige niso v tolikšni meri kot naše našle poti v Evropo, čeprav so jim bila vrata odprta.

V korespondenci večkrat zasledimo, da so bili tuji založniki zelo navdušeni nad slovenskimi ilustratorkami, želeli so, da bi ilustrirale tudi njihove knjige. Hürlimannova omenja sodelovanje z Marlenko Stupico, kateri se moramo še posebej zahvaliti za uveljavitev slovenske ilustracije v svetu. Iz korespondence je razvidno, kako zaželene in cenjene so bile njene ilustracije v Evropi. V pismih Hürlimannove je pogosto omenjeno sodelovanje z Zorko Peršič, predvsem pri pripravi ljubljanskega kongresa IBBY leta 1966. Na tem mestu je potrebno opozoriti na zasluge, ki jih ima Zorka Peršič pri prepoznavnosti slovenske mladinske založbe in s tem tudi slovenskih mladinskih del v Evropi. V strokovnih in založniških krogih po Evropi je bila Zorka Peršič visoko cenjena, dokaz njenega prizadevanja za razvoj mladinske književnosti in stroke je tudi organizacija IBBY kongresa v Ljubljani.

Drugo kulturno področje, s katerim je Brenkova vzdrževala redne stike, je tedanja Češkoslovaška republika. Velik del korespondence Zdeneka Slabýja je posvečen nastajanju antologije sodobne jugoslovanske literature za mladino, ki jo je sestavljal tudi s pomočjo Brenkove. Ta mu je v pismih svetovala glede izbora

slovenskih del, avtorjev in ilustratorjev. Velik del korespondence s Češkoslovaško predstavljajo pisma Otona Berkopca in njegove žene Angele. Pisma so kot zbirka zanimiva predvsem zato, ker zgovorno pripovedujejo tako o dogajanju v češkoslovaškem kulturnem in literarnem prostoru kot tudi o burnih političnih in za češkoslovaško zgodovino prelomnih dogodkih. Berkopec je v Pragi deloval kot slovenski prevajalec, bibliotekar, predavatelj in literarni recenzent. Prvo datirano pismo, ki ga najdemo v zapuščini, je bilo napisano takoj po vojni, v avgustu leta 1945, in kaže ne to, da sta imeli družini Brenk in Brekopec stike že pred vojno. Iz korespondence je razvidno, da je Berkopec kot prevajalec predstavljal pomembno in dejavno vez med Brenkovo in češkimi ter slovaškimi založniki, obenem pa je z recenzijami v časopisih skrbel za promocijo prevedene slovenske literature za mladino. V pismih pogosto beremo o njegovih obiskih na založbah in njegovi vlogi ambasadorja in promotorja slovenske mladinske knjige. V pismu z dne 6. 2. 1961 piše takole:

Zelo sem Ti hvaležen za Tvoje posredovanje pri Vaši založbi. Sedaj dobivam vso domačo mladinsko literaturo in tako bom imel dober pregled, kaj doli izhaja, tu bom pa tudi lahko priporočil SNDL (glavni mladinski založbi, op. avtoric), ko bo kaj za prevod, pa tudi drugače.

Navedba odlično povzema strategijo posredovanja, ki jo zasledimo tudi pri drugih prevajalcih in knjižničarjih, s katerimi je bila Brenkova v stikih. V Brekopčevi korespondenci najdemo tudi njeno povezavo z Eduardom Petiško, avtorjem *Starih grških bajk* (1980), ki jih v slovenščino prevedla prav Brenkova.

Zaključek

Raziskava dokazuje, da je imela Brenkova v času uredniškega dela skupaj s svojimi sodelavci po svetu neprecenljivo in odločilno vlogo pri uveljavljanju slovenske mladinske literature, njenih avtorjev in ilustratorjev v mednarodnem prostoru. Iz korespondence in njenega publicističnega dela je razvidno, da je njeno delovanje presegalo okvire uredniškega dela in da je bilo celovito ter sistematično. Njen interes ni bil strogo omejen na interese založbe Mladinska knjiga, temveč je bil širše strokoven. S svojim uredniškim delom ni le odprla vrata v svet slovenskim knjigam za mlade, ampak je s svojimi uredniškimi pristopi (npr. z zbirko Čebelica in Zlata ptica) navdihovala delovanje tujih založb. Vprašanje, ali obstajajo podobne zbirke pri drugih narodih in ali je na njihov nastanek vplivala Brenkova, ostaja odprto za nadaljnje raziskovanje.

Zagotovo pa naša kulturna dediščina ne bi mogla prodreti tako daleč brez Marlenke Stupice, Zorke Peršič, Metke Simončič, Zlate Pirnat Cognard, Bettine Hürlimann, Else Byhan, Otona Berkopca in drugih, ki so veliko svoje volje in napora vložili v to, da so slovenska mladinska dela našla pot do tujih bralcev. Nesebični nameni in srčne želje, ki vejejo iz pisem Kristine Brenkove in njenih sodelavcev, so ustvarjali pogoje za zgledno sodelovanja med knjižnicami in založbami in s tem za uspešno razvijanje in negovanje mladinske književnosti.

Viri

Zapuščina Kristine Brenkove, inventarna številka 29/2010, Rokopisna zbirka NUK.

Kristina Brenkova, Niko Grafenauer (ur.), 1978: *Slovenska slikanica in knjižna ilustracija za mladino 1945–1975*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Stojan Vavti, 2006: *Bibliografija knjižnih prevodov slovenske literature v nemščino*. Ljubljana: Center za slovensko književnost.

Petr Mainuš, 2005: *Bibliografija knjižnih prevodov slovenske literature v češčino*. Ljubljana: Center za slovensko književnost.

Preproste besede: glasilo osnovne šole dr. Pavla Lunačka Šentrupert, 1/30 (1999/2000). 8.

Nada Prašelj, Bogomil Gerlanc, 1967: *Bibliografija založbe Mladinska knjiga 1945–1965*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Mojca Urankar Počkaj 2006: Kristina Brenkova. *PIL*, oktober/59. 62–63.